

Sygn. akt V CSK 544/17

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa J. S. i J. S.
przeciwko P. M. i in. ,
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.
z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt I ACa .../16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w K. oddalił apelację powodów J. S. i J. S. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 31 maja 2016 r. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, który uznał, że powództwo podlega oddaleniu z uwagi na przedawnienie roszczeń dochodzonych przez powodów.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powodów. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazali, że jest ona oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył art. 442¹ § 1 k.c. Podnieśli, że Sąd – mimo spoczywającego na nim obowiązku – nie ustalił momentu uzyskania świadomości przez powodów doznanej szkody, tj. chwili kiedy powodowie uzmysłowili sobie, że na skutek wypadku syna z dnia 21 marca 2009 r. więź łącząca ich z synem, ich wzajemne relacje, prawo do niezakłóconego życia rodzinnego zostało naruszone, tym bardziej, że „świadomość” naruszenia dobra osobistego w postaci naruszenia prawidłowych relacji matki i ojca z synem jest procesem rozciągniętym w czasie i nie sposób uznać, że miało to miejsce już w dniu wypadku syna, czy też w chwili, kiedy stan jego zdrowia i rokowania co do ewentualnej poprawy był znany.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną pozwani wniesli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym,

które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że sąd może przyznać zadośćuczynienie za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu (por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2018 r., III CZP 60/17, III CZP 36/17, III CZP 69/17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CSK 719/15, OSNC 2017, nr 5, poz. 60). Sądy obu instancji możliwości tej nie zakwestionowały, powództwo zostało natomiast oddalone, jako przedawnione.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że art. 442¹ § 1 k.c. wiąże rozpoczęcie biegu przedawnienia roszczenia z tytułu czynu niedozwolonego ze stanem świadomości poszkodowanego, co do zaistnienia szkody i osoby za nią odpowiedzialnej. Dla początku biegu przedawnienia ma znaczenie powzięcie wiedzy o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia, a nie o zakresie szkody czy o trwałości jej następstw (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r. – zasada prawna - III PO 6/62, OSNCP 1964, nr 5, poz. 87, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1971 r., I CR 491/71,

OSNCP 1972, nr 5, poz. 95). Podkreślono, że nie chodzi tu o zdobycie przez poszkodowanego całkowicie pewnej wiedzy o tych dwóch podstawowych elementach współkształtujących odpowiedzialność odszkodowawczą, gdyż prowadziłoby to do subiektywizacji tych przesłanek i oceniania ich wyłącznie z punktu widzenia stanu świadomości poszkodowanego, co jest niedopuszczalne. W konsekwencji przesłanka dowiedzenia się o szkodzie zostaje spełniona już w tej chwili, gdy poszkodowany ma świadomość faktu powstania szkody (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r., II CK 358/04, I C 2005, nr 11, s. 49, z dnia 28 października 2016 r., I CSK 661/15, nie publ., z dnia 27 lipca 2016 r., V CSK 680/15, OSP 2017, nr 5, poz. 46, z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CSK 442/15, nie publ., i z dnia 1 marca 2016 r., I PK 85/15, nie publ.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się również pogląd, że chwila uzyskania wiedzy o sprawcy oznacza, chwilę uzyskania takich informacji, które oceniane obiektywnie, pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa, przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CSK 611/12, nie publ.).

Z ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że syn powodów na skutek wypadku, mającego miejsce w dniu 21 marca 2009 r. doznał bardzo poważnych obrażeń, jest osobą leżącą, bez kontaktu słownego, oddech jego jest wspomagany, karmiony jest przez PEG – gastrostomię, mocz i kał oddaje bezwiednie. Brak jest możliwości jego powrotu do zdrowia z uwagi na trwałe uszkodzenie mózgu. Wymaga on opieki przez 24 godziny na dobę, którą od marca 2010 r. sprawuje powódka.

Z motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika, że Sąd Apelacyjny – mając na uwadze okoliczności sprawy – ustalił początek biegu przedawnienia dochodzonych przez powodów roszczeń. Sąd Apelacyjny stwierdził, że powodowie swoje roszczenie wywodzili z faktu naruszenia dobra osobistego do niezakłóconego życia rodzinnego i do utrzymania szczególnej więzi emocjonalnej między członkami rodziny. Wskazał, że wypadek małoletniego miał miejsce w dniu 21 marca 2009 r. i już w chwili zdarzenia wiadome było, że jego obrażenia są i będą bardzo poważne, jednakże przebywał on długo w placówkach medycznych, dopiero od marca 2010 r. na stałe wrócił do miejsca zamieszkania i od tego czasu ostatecznie

powodowie znają rozmiar szkód wynikłych ze zdarzenia. Podniósł Sąd, że powodowie znali osoby odpowiedzialne za wyrządzenie szkody, skoro w imieniu syna wytoczyli przeciwko nim powództwo w dniu 31 stycznia 2011 r. Powyższe okoliczności pozwoliły Sądowi Apelacyjnego przyjąć, że roszczenia powodów przedawniły się najpóźniej w styczniu 2014 r., a pozew został wniesiony dopiero 8 lutego 2016r.

W świetle powyższego teza jakoby Sąd Apelacyjny ferując zaskarżone orzeczenie naruszył w sposób kwalifikowany art. 442¹ § 1 k.c. nie znajduje uzasadnienia. Sąd Apelacyjny rozważył także, czy podniesienie zarzutu przedawnienia w okolicznościach sprawy, nie stanowi nadużycia prawa podmiotowego, a prawidłowości stanowiska tego Sądu, w tym przedmiocie, skarżący nie kwestionują.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Sąd Najwyższy nie obciążył skarżących kosztami postępowania kasacyjnego mając na uwadze ich trudną sytuację materialną i życiową oraz charakter sprawy.

kc

aj

